

Forslag 1

Ny enhed på tværs af social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet

Jobcentrene har mødt stor kritik over årene. På den ene side for ikke at have et klart nok arbejdsmarkedsperspektiv. Og på den anden side for ikke at få afklaret borgere tilstrækkeligt hurtigt og fastholde dem på kontanthjælp frem for at tildele dem f.eks. førtidspension eller fleksjob.

Langt de fleste borgere (78%)¹ på kontanthjælp har andre problemer end ledighed. Vejen til arbejdsmarkedet kan, for dem, være meget snørklet. Det kræver tværfaglige indsatser fra forskellige forvaltninger, som i tæt samarbejde og på tværs af forskellige lovgivninger og formålsparagraffer kan yde støtte og opnå bedring af fysiske, psykiske og/eller sociale problemstillinger.

Der er siden 2013 taget lovgivningsmæssige skridt til at sikre en mere tværfaglig og helhedsorienteret tilgang til de borgere, som har problemer ud over ledighed, med rehabiliteringsteams, ressourceforløb, koordinerende sagsbehandler og mulighed for én plan. DS oplever, at det er meget forskelligt, hvordan kommunerne har implementeret og udmøntet de krav og muligheder. I mange kommuner er der ikke mulighed for at arbejde ambitiøst på tværs, ligesom borgere ikke får den tværfaglige hjælp, der kunne understøtte deres vej i arbejde. Det kan der være mange forklaringer på, f.eks. styring, der pålægger medarbejderne at prioritere bestemte indsatser frem for andre, uenigheder om indsatsernes finansiering mellem forskellige enheder i kommunen, manglende tid til arbejdet og koordineringen af indsatserne mm.

Det skal ikke være geografi og held der afgør, om en borger kan få den nødvendige, tværfaglige indsats. Derfor foreslår DS en ny organisering af det tværfaglige samarbejde omkring de mennesker, hvis arbejdsevne er truet.

DS foreslår:

En ny enhed - fælles rehabiliteringsindsats - på tværs af social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet

Der er behov for en tværfaglig og helhedsorienteret tilgang på tværs af social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet. For at sikre de nødvendige juridiske og organisatoriske rammer på tværs af kommunale grænser og dermed også styrke retssikkerheden for borgerne foreslår DS derfor for et lovgivningsmæssigt krav om en ny fælles enhed.

Enheden skal sikre en mere sammenhængende og helhedsorienteret indsats for de borgere, hvis arbejdsevne er truet. For at understøtte det tværfaglige fokus, ligestilling af områderne og muligheden for at arbejde på tværs af sektorer, skal enheden forankres på tværs af social, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet både organisatorisk og økonomisk.

¹ Udregnet på baggrund af tal trukket i jobindsats (Antal kontanthjælpsmodtagere og SH-ydelsesmodtagere fordelt på visitationskategori)

Den nye enhed skal varetage indsatsen for de borgere, som har andre problemer end ledighed og hvis arbejdsevne er truet, og som derfor ikke umiddelbart kan varetage et arbejde. Det omfatter både borgere, der i dag er karakteriseret aktivtparate, borgere i ressourceforløb og borgere i jobafklaringsforløb. Fælles for disse målgrupper er, at de alle er ledige eller sygemeldte med helbredsmæssige og/eller sociale problemer og skal tilbydes en individuel og helhedsorienteret indsats² tilrettelagt efter netop de behov for hjælp og støtte, den enkelte har. Det kan eksempelvis være en kombination af behandling, social støtte og mulighed for få timer på en arbejdsplads.

En ny fælles enhed skal både løse opgaven med jobformidling, uddannelse og opkvalificering. Samtidig skal den også indrettes efter en virkelighed, hvor den største barriere, for at flere kommer i arbejde og opnår varig beskæftigelse, er komplekse problemstillinger, der kræver sammenhængende og helhedsorienterede indsatser. Dermed bliver ressourceforløb og jobafklaringsforløb overflødige.

Indledende screening

Konsekvensen af oprettelsen af en ny enhed er, at alle ledige over 25 år, der modtager kontanthjælp, screenes ved første samtale. Formålet er at foretage en umiddelbar vurdering af, om borgerens forløb skal begynde i jobcenteret eller i den nye tværgående enhed. I screeningen skal det vurderes, om der umiddelbart er begrænsninger i borgerens arbejdsevne, om begrænsningerne kan kompenseres, eller om arbejdsevnen er truet, og der derfor er behov for at afklare arbejdsevnen yderligere.

Det er væsentligt, at denne screening foretages af en socialrådgiver eller socialformidler, da de to faggrupper som de eneste har fagligheden til at foretage en sådan screening og inddrage andre relevante parter som for eksempel læge, andre kontaktpersoner for borgeren eller en uddannelsesvejleder. Herudover foreslår DS, at der stilles konkrete krav til vurderingen af, om borgeren skal have indsats i jobcenteret eller i den nye enhed, som sikrer inddragelse af relevante parter, og at borgerens egen vurdering af behov for hjælp bliver inddraget.

²Forslaget skal ses i sammenhæng med en mulig kommende hovedlov for helhedsorienteret Indsats

Oversigt over ændringer i forhold til gældende regler

- Borgere, der kommer på kontanthjælp, skal gennem en grundig indledende screening.
- Borgere, der i dag er i jobafklaringsforløb eller ressourceforløb, vil fremover modtage indsats i den nye tværgående enhed. Der vil derfor ikke være behov for særlige ressourceforløb og jobafklaringsforløb, da alle med andre problemer end ledighed og truet arbejdsevne vil være berettiget til en tværgående og helhedsorienteret plan og indsats.
- Rehabiliteringsteam og rehabiliteringsplaner erstattes af planer og team i den nye enhed, hvor afgørelse om ydelse også træffes. Det bliver den koordinerende socialrådgiver/-formidler, der har ansvaret for at samle det relevante tværfaglige team omkring borgeren, heriblandt sundhedskoordinatoren, samt udarbejde en plan, som skal indeholde en tidsmæssig horisont og hvis indsatser løbende skal følges op på og justeres. De skal have de relevante kompetencer, der skal til for at vurdere og træffe afgørelse om indsats og forsørgelsesydelse.
- Forsørgelsesydelsen i jobafklaringsforløb og ressourceforløb er i dag ressourceforløbsydelse. Alle, som modtager indsats i den nye enhed, skal modtage en ydelse på de samme vilkår som ressourceforløbsydelsen, og niveauet skal som minimum være det samme.

Oversigt over opgaver i en ny struktur

Jobcenteret

Kommunen står for indsatsen, der både omfatter digitale redskaber og fysiske samtaler med jobkonsulenter. Meget vil kunne klares digitalt, men de ledige har fortsat mulighed for at møde op fysisk og tale med en jobkonsulent, der kender det lokale arbejdsmarked indgående. Ligesom alle andre kan ledige, som er tilknyttet denne enhed, have behov for hjælp og støtte til at håndtere forskellige udfordringer, selvom de ikke udgør egentlige barrierer for at komme i job. Derfor skal der være socialrådgivere tilknyttet, som kan give råd og vejledning om muligheder for støtte (f.eks. psykolog, coach eller andet). Dermed mindskes risikoen for, at problemerne vokser sig større.

Ny tværgående enhed – fælles rehabiliteringsindsats (social, sundhed og arbejdsmarked)

Kommunen står for indsatsen i samarbejde med regionen. Den ledige får tildelt en koordinerende socialrådgiver, som er forankret i et tværfagligt team.

DS finder det afgørende, at det tværfaglige samarbejde omkring udsatte borgere består af professionelle, som kender borgeren. I dag møder borgeren et rehabiliteringsteam bestående af professionelle, som hun ofte aldrig har mødt før. Dette på trods af, at vi har forskningsmæssigt belæg for, at det er relationsarbejdet, også i det tværprofessionelle arbejde, der er afgørende for indsatsens succes. Det bør også være borgerens egen praktiserende eller behandlende læge, som kender borgeren, der inddrages i borgerens forløb. Men der skal fortsat være mulighed for at inddrage sundhedskoordinator, både på borgerens og det tværfaglige teams forespørgsel.

Det er den koordinerende socialrådgiver, der har ansvaret for at sætte gang i, koordinere og følge op på alle indsatserne, og som samarbejder med den ledige om at lægge en plan for og finde frem til mål og delmål for forløbet. Det er afgørende med et bredt fokus på styrkelse af livskvaliteten, idet vi ved, at mennesker gerne vil have et arbejde og indgå i arbejdsfællesskaber. Det er ligeledes afgørende, at lytte til den enkeltes egne ønsker og mål samt at understøtte vejen dertil med indsatser, som giver mening for den enkelte. Vejen ind på eller tilbage på arbejdsmarkedet kan for denne målgruppe ikke forventes at være snorlige, og ikke alle i denne gruppe kan komme i ordinær beskæftigelse. Det er helt afgørende, at borgerne sidder for bordenden og bliver inddraget i deres eget forløb, og planen skal løbende kunne justeres, så den fortsat giver mening.

En stor andel af denne gruppe har en kaotisk barndom og liv i bagagen og ingen eller kort uddannelse. Nogle vil have brug for kortere eller længere forløb med

hjælp og støtte sideløbende med uddannelse eller ordinære timer på en arbejdsplads, andre kan efter afklaring af deres situation komme direkte i fleksjob. En del af gruppen, herunder nogle af de mest udsatte hjemløse og nogle mennesker med massivt og langvarigt misbrug, vil have behov for længerevarende støtte. Det er oplagt at tænke indsatsen sammen med den kommende hovedlov for helhedsorienteret indsats.